

Центр філологічних досліджень

**«РОЗВИТОК ФІЛОЛОГІЧНИХ НАУК:  
ЄВРОПЕЙСЬКІ ПРАКТИКИ  
ТА НАЦІОНАЛЬНІ ПЕРСПЕКТИВИ»**

МІЖНАРОДНА  
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

26–27 жовтня 2018 р.

Одеса

УДК 80(063)  
Р 64

**Р 64 Розвиток філологічних наук: європейські практики та національні перспективи:** Міжнародна науково-практична конференція, м. Одеса, 26–27 жовтня 2018 року. – Одеса: Південноукраїнська організація «Центр філологічних досліджень», 2018. – 128 с.

Подані на конференцію матеріали видаються в авторській редакції.

Рекомендовано до друку рішенням Правління ГО «Південно-українська організація «Центр філологічних досліджень» від 29 жовтня 2018 р. (протокол № 107).

УДК 80(063)  
Р 64

## ЗМІСТ

### НАПРЯМ 1. УКРАЇНСЬКА МОВА ТА ЛІТЕРАТУРА

**Алексюк В. О.**

ЗАГАЛЬНОНАУКОВА ЗНАЧУЩІСТЬ  
ХУДОЖНЬО-ЛІТЕРАТУРНОЇ АНТРОПОНІМІЇ ..... 7

**Брус М. В.**

ВІЗУАЛЬНІ ЕКСПЕРИМЕНТИ В ПОЕЗІЇ ЯРОСЛАВА СЕЙФЕРТА ..... 9

**Верескун Ю. О.**

ОСОБЛИВОСТІ РОБОТИ ЗІ СЛОВНИКОМ СИНОНІМІВ  
НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ В ЗАКЛАДАХ  
ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ ..... 12

**Вініченко К. О.**

ТИПОЛОГІЙНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ КОНОТОНІМІВ  
У ЗБІРЦІ «ВИШНЕВІ УСМІШКИ ЗАКОРДОННІ» ОСТАПА ВИШНІ ..... 14

**Гавріл Анамарія**

ФРАЗЕОЛОГІЗМИ ЯК ВИЯВ ІНДИВІДУАЛЬНО-АВТОРСЬКОГО  
БАЧЕННЯ СВІТУ ОЛЬГИ КОБИЛЯНСЬКОЇ ..... 16

**Голуб Ж. О.**

ПОЗАМОВНІ ЧИННИКИ ЗАПОЗИЧЕНЬ  
У СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ ..... 18

**Коломієць С. М.**

ВИРАЖЕННЯ МЕНТАЛІТЕТУ МОВНОЇ ОСОБИСТОСТІ  
В ДІАЛЕКТНОМУ ТЕКСТІ ..... 20

**Молоткіна Ю. О.**

БУКМЕКЕРСЬКА ЛЕКСИКА АНГЛОМОВНОГО ПОХОДЖЕННЯ  
У СУЧАСНИХ УКРАЇНСЬКИХ ІНТЕРНЕТ-ВИДАННЯХ ..... 22

**Овод Ю. С.**

РОБОТА НАД ПУНКТОГРАМАМИ ПРИ ПРЯМІЙ МОВІ  
В ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ ..... 25

**Педан А. І.**

ВТОРИННА НОМІНАЦІЯ ОСОБИ ..... 27

**Поляк І. П.**

ФУНКЦІЙНИЙ ПРИНЦИП ОПИСУ МОВНИХ ОДИНИЦЬ  
І КАТЕГОРІЙ У СУЧАСНІЙ ЛІНГВІСТИЦІ ..... 30

### НАПРЯМ 2. РОСІЙСЬКА МОВА ТА ЛІТЕРАТУРА

**Долгая Е. А., Филянина Н. Н.**

Н. В. СТАНКЕВИЧ И В. Г. БЕЛИНСКИЙ:  
ОБЩНОСТЬ ВЗГЛЯДОВ НА ЛИТЕРАТУРУ ..... 33

## **НАПРЯМ 8. ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА ПЕРЕКЛАДУ**

**Hryhoshkina Ya. V., Sobko I. V.**

TRANSLATION PECULIARITIES OF ENGLISH RELIGIOUS NAMES  
INTO UKRAINIAN AND RUSSIAN (BASED ON DAN BROWN'S NOVEL  
«DA VINCE CODE»)..... 102

**Демидяк І. Р.**

ПРОБЛЕМИ ПЕРЕКЛАДУ СУЧАСНИХ АНІМАЦІЙНИХ ФІЛЬМІВ..... 104

**Децик Ю. Т.**

ЛЕКСИЧНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ ПРИ ПЕРЕКЛАДІ МЕДИЧНОГО ТЕКСТУ  
(НА МАТЕРІАЛІ ТЕКСТІВ ІНСТРУКЦІЙ ДО МЕДИЧНИХ ПРЕПАРАТІВ) ... 105

**Доленко Н. Г.**

ПЕРЕКЛАДАЦЬКІ ТРАНСФОРМАЦІЇ ТА ЇХНЯ КЛАСИФІКАЦІЯ..... 108

**Мізерна М. П.**

КОМПАРАТИВНИЙ АНАЛІЗ ОРИГІНАЛУ ТА УКРАЇНСЬКОЇ  
ІНТЕРПРЕТАЦІЇ Д. ПАЛАМАРЧУКА 130-ГО СОНЕТУ ШЕКСПІРА..... 110

**Світлак А. Є.**

МОВНА ОСОБИСТІТЬ ПЕРЕКЛАДАЧА  
У КОНТЕКСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ..... 113

**Толкачова А. В., Датченко Ю. В.**

БЕЗЕКВІВАЛЕНТНА ЛЕКСИКА У ТВОРАХ БОЖЕНИ АДАМКЕВИЧ ..... 115

**Шара В. І.**

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ СИНОНІМІЧНОГО РЯДУ ТЕРМІНІВ  
ЕКОНОМІЧНОЇ СФЕРИ «EXPENSES – COSTS – EXPENDITURES»..... 118

**Швець В. В.**

ЗБЕРЕЖЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОГО КОЛОРИТУ  
В ПРОЦЕСІ ПЕРЕКЛАДУ З КОРЕЙСЬКОЇ МОВИ НА УКРАЇНСЬКУ ..... 121

## **НАПРЯМ 9. МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ**

**Горчинська Л. В.**

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ  
ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ НА ПОЧАТКОВОМУ ЕТАПІ НАВЧАННЯ ..... 123

**Kovalenko H. S.**

INTERPRETATION OF MESSAGES ACROSS CULTURES  
AND INTERCULTURAL COMMUNICATION MODEL ..... 125

## НАПРЯМ 9. МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ

**Горчинська Л. В.**

старший викладач кафедри мовознавства

*Вінницький національний технічний університет  
м. Вінниця, Україна*

### **АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ НА ПОЧАТКОВОМУ ЕТАПІ НАВЧАННЯ**

Проблема міжкультурної комунікації є актуальною для іноземців, які навчаються у ВНЗ України, оскільки студенти мають долати не тільки мовні, але й соціальні, психологічні, побутові, релігійні бар'єри, опанувати нові види діяльності та форми поведінки. Досвід практичної роботи показує, що іноземні студенти найчастіше мають труднощі у спілкуванні, стикаючись з особливостями комунікативної поведінки представників іншої соціокультури. Як наслідок – труднощі у порозумінні, створення окремих упереджень, а в подальшому – спілкування відмежування, скривдженість, психічна ізоляція. Вирішенню подібних та деяких інших проблем суттєво допомагає навчання представників різних культур основам міжкультурної комунікації.

Відомо, що комунікація – це обмін інформацією між комунікантами; процес передачі інформації від відправника до одержувача, в результаті якого виникає розуміння. Міжкультурну комунікацію можна визначити як процес спілкування (вербального і невербального) людей (груп людей), які належать до різних національних лінгвокультурних спільнот, здебільшого користуються різними ідіоетнічними мовами, відчувають лінгвокультурну «чужорідність» партнера по спілкуванню, мають різну комунікативну компетенцію [3].

В останні декілька десятиліть проблемам міжкультурного спілкування приділялося багато уваги з боку наукового товариства, але, разом із тим, й досі є потреба ґрунтовних досліджень, внесок у які ми намагатимемося зробити власною науковою розвідкою.

Формування міжкультурної комунікації іноземних студентів відбувається, починаючи з початкового етапу, який є складним і неоднозначним періодом, тісно пов'язаним з адаптацією та соціалізацією студентів. Проблеми, які виникають на цьому етапі, спричинені новим соціокультурним середовищем, значним психологічним, емоційним та фізичним навантаженням, інтенсивним характером навчання, професійною спрямованістю навчання, значною навчальною зайнятістю студентів, взаємозв'язком між різними дисциплінами і між етапами навчання, а також складною системою міжкультурного спілкування: студенти і багатонаціональний світ, студентське міжнаціональне середовище.

Великого значення набуває педагогічне спілкування між викладачем та іноземними студентами – представниками різних культур, що реалізується в різних ситуаціях, в навчальний та позанавчальний час, і може бути успішним або, навпаки, призводити до культурного шоку. Тому важливим є володіння педагогом технологією педагогічного спілкування, «інтегративний» стиль поведінки, толерантність, навчання комунікативним вмінням, оцінка емоційного стану викладача та студентів, вміння долати стреси та навчання цьому студентів, формування позитивних міжособистісних відносин зі

студентами, адже саме викладач повинен встановити контакт з групою студентів та з кожним студентом окремо.

Вивчення нами міжкультурної взаємодії показало, що біля 3/4 від опитаних нами іноземних студентів підготовчого відділення ВНТУ мають достатній і навіть дуже хороший контакт зі своїми викладачами в університеті, завдяки чому вони не відчують великих проблем в адаптації та в навчанні. А от спілкування з українськими студентами 25% опитаних визначили як «погане», а 50% студентів зазначили стадію «без контакту». Більше половини студентів вважають спілкування зі своїми земляками (57%) або зі студентами інших національностей (35%) як «хороше» або «дуже хороше».

На заняттях спілкування викладача зі студентами будується за допомогою умовно-мовних ситуацій і часто має децю умовний характер. На нашу думку, для розвитку основ спілкування викладач обов'язково повинен використовувати на заняттях діалоги, рольові, імітаційно-моделюючі ігри, враховуючи міжкультурні відмінності, а також заняття з мовного етикету. Продуктивним є використання аутентичних матеріалів (оригінальних текстів, аудіозаписів, відео-фільмів), які містять лінгвокраїнознавчу інформацію, що показує студентам функціонування мови в її рідному середовищі, мовну поведінку носіїв мови в різних ситуаціях спілкування та розкриває особливості поведінки, пов'язані з народними традиціями, соціальною структурою суспільства, етнічною належністю.

Велику послугу надає художня література, яка сприяє формуванню високого рівня духовної та мовної культури студентів. Так, на заняттях з мови іноземні студенти сприймають ідеї та цінності класиків української літератури: Т. Шевченка, Л. Українки, І. Франка, будують монологи-роздуми, при обговоренні яких викладач скеровує думки студентів в потрібне русло, зберігаючи діалог культур.

Як ефективну форму роботи слід також відзначити участь іноземних студентів Вінницького національного технічного університету в щорічній університетській науково-практичній конференції, на якій іноземні студенти разом з викладачами виступають з доповідями, беруть участь у обговоренні взаємодії та взаємовідношенні культур та мов різних народів. Саме така форма роботи за останні роки набула великої популярності, щороку все більше студентів виявляють бажання розказати про культурні традиції своїх народів і продемонструвати набуті знання з української мови, історії та побуту українського народу.

Сутність людини розкривається в соціальній взаємодії, що дає можливість виявляти повагу до оточуючих, підтримувати відкриті, позитивні стосунки з іншими, засвоювати комунікативні уміння культури управління емоціями і почуттями, володіння практичними навичками регулювання конфлікту. Яскравим прикладом співпраці студентів різних культур, рас та віросповідань можуть послугувати виховні заходи, які проводяться на кафедрі мовознавства Вінницького національного технічного університету, – Свято рідної мови, Шевченківські читання, вікторини, олімпіади, концерти, конкурси знавців української культури, виставки-дегустації національних страв, навчальні та ознайомлювальні екскурсії, участь у пісенному фестивалі «Колядки різними мовами світу», Різдвяні та Великодні зустрічі представників трьох континентів, перегляд фільмів як про Україну, так і про ті країни, вихідці з яких навчаються в університеті і т. п.

На нашу думку, усі ці види діяльності вчать студентів-іноземців міжкультурному спілкуванню, формують стратегію поведінки в чужомовному середовищі, допомагають подолати бар'єри спілкування та досягнути взаєморозуміння, збагачують обидві сторони спілкування, знаходячи при цьому аспекти взаємної ідентичності.

Отже, володіння мовою, вивчення світу носіїв мови, вербальних і невербальних сигналів різних культур, правильне розуміння комунікативних знаків чужорідного культурного простору, використання сучасних педагогічних технологій, більш глибоке ознайомлення з теорією спілкування іншої держави, аналіз труднощів у спілкуванні, виявлення їх причин на психологічно доступному рівні, а також адекватно організована на цій основі діяльність викладача забезпечує успішну міжкультурну комунікацію, що сприяє уникненню міжетнічних і міжкультурних конфліктів та встановленню комфортних умов в різних сферах навчання іноземних студентів та життєвих ситуаціях.

#### ЛІТЕРАТУРА

1. Бахов І. С. Міжкультурна комунікація в контексті глобалізаційного діалогу культур / І. С. Бахов // Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України. – 2012. – № 2. – С. 34-43.
2. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики: Підручник / Ф. С. Бацевич. – К.: Академія. – 2004. – С. 344.
3. Бацевич Ф. С. Словник термінів міжкультурної комунікації. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://terminy-mizhkult-komunikacii.wikidot.com/k>. – Дата доступу: 21.10.2018.
4. Корнилов О. А. Языковые картины мира как производные национальных менталитетов. – 22-е изд., испр. и доп. – М.: ЧеРо, 2003. – 349 с.
5. Манакін В. М. Мова і міжкультурна комунікація / В. М. Манакін. – К.: Академія, 2012. – 284 с.
6. Тепла О. М. Формування міжкультурної комунікації у процесі навчання іноземних студентів української мови // Компаративні дослідження слов'янських мов і літератур. – 2010. – Вип. 12. – С. 179-182.

**Kovalenko H. S.**

Candidate of Pedagogical Sciences,  
Senior Lecturer of the Department of English  
with Teaching Methodology

*Kyryvi Rih State Pedagogical University  
Kyryvi Rih, Dnipropetrovsk region, Ukraine*

#### INTERPRETATION OF MESSAGES ACROSS CULTURES AND INTERCULTURAL COMMUNICATION MODEL

Larry A. Samovar and Richard E. Porter (1997) point out that communication practices and behaviours are a result of different ways in which a particular culture perceives the world. Every culture has perceptions and symbol system that are distinct. The Intercultural Communication Model set out by Samovar and Porter (1997) demonstrates how the meaning of a message changes when it is encoded by a person in one culture and decoded by a person in another culture in the context of his/her own cultural backgrounds.

You will see that culture of two different persons are similar to one another but culture of the third one is quite different. Within each culture is another from that is similar. This represents the person who shaped by her/his culture. The form inside shows that even though we are all shaped by our culture, every person is different. These differences have